

## **Innspill til arbeidet med Stortingsmelding om verdiskaping fra norske energiresurser**

### **Generelt**

ZERO mener timingen for denne meldingen er god. Posisjoneringen globalt innen fornybar energi og grønn industrireisning er blitt betydelig mer intens de siste årene. Norge har et godt utgangspunkt, men ikke en tilstrekkelig aktiv politikk for å ta industrielle posisjoner og utnytte nasjonale fortrinn i denne konkurransen.

En vellykket grønn omstilling forutsetter at klima- og næringspolitikk integreres. Fremover må vi industrialisere klimaløsningene slik at de får volum og rask utbredelse, samtidig som vi nasjonalt får frem lønnsomme, grønne industrier, som kan sikre arbeidsplasser, skatteinntekter og oppslutning om omstillingen.

Denne meldingen må understøtte en klima- og næringspolitikk som bidrar til å nå Norges klimamål i 2030 og har null utslipp i 2050 som mål, samtidig som den adresserer konkret hvordan en moden olje- og gassektor skal bidra til dette.

### **Olje- og gass**

Selv om dagens inntekter fra norsk petroleumsvirksomhet er høye, vil de falle i årene som kommer, samtidig som utfasingen av fossil energi globalt fortsetter. Myndighetene må derfor justere rammevilkårene for petroleumsvirksomheten slik at vi unngår overinvestering, og at staten tar en uforholdsmessig høy andel av risikoen. Eventuell ny aktivitet på norsk sokkel må være forenlig med at vi unngår skadelig global oppvarming over 1,5 grader.

Norges suksess i den grønne omstillingen vil i stor grad avhenge av om vi klarer å omstille vår største næring i takt med redusert etterspørsel etter fossil energi, og økt etterspørsel etter fornybare løsninger.

### **Fornybar energi er nøkkelen**

Tilgang på nok fornybar energi i hele Norge er en forutsetning for grønn industrietablering og langsiktig, ny verdiskaping. Dersom vi må si nei til grønne industrietableringer som batterifabriker, hydrogenproduksjon og datasentre på grunn av mangel på fornybar kraft, blir den grønne omstillingen vanskeligere og dyrere, og oppskaleringen av klimaløsninger forsinkes. I tillegg går vi glipp av betydelig verdiskaping og distriktsarbeidsplasser. Derfor må myndighetene sørge jevn og lønnsom utbygging av fornybar energi.

### **Havvind**

Havvind har på kort tid blitt en betydelig, fornybar vekstnæring globalt, hvor land i alle deler av verden bygger posisjoner. Knapphet på landareal for energiproduksjon vil i økende grad bli en utfordring globalt, noe som trolig vil akselerere etterspørselen etter både bunnfast og flytende havvind. For å understøtte en større norsk verdiskaping i havvind bør vi:

- sette mål om 5 GW havvind på norsk sokkel innen 2030, slik at vi skaper et hjemmemarked for havvindteknologi
- kreve at elektrifisering av petroleumsinstallasjoner i størst mulig grad skjer med havvind
- legge til rette for et offshore nett, slik at kraft fra havvind kan brukes til elektrifisering av plattformer, eksporteres, tas til fastlandet, eller anvendes til andre formål offshore (mineraleting, lading av skip, hydrogenproduksjon), alt etter behov.

### **Vannkraft**

Myndighetene bør legge til rette for å utløse det gjenværende O/U-potensialet i norsk vannkraft, anslått til 6-8 TWh. I tillegg til behov for fornybar energi til bl.a industriformål, vil verdien av vannkraftens regulerbarhet øke i et nord-europeisk energisystem med økende innslag av uregulerbar fornybar energi fra sol og vind.

### **Vindkraft på land**

Landbasert vindkraft er den mest konkurransedyktige, utslippsfrie energikilden i vår del av verden. Uten landbasert vindkraft blir omstillingen av energisystemet dyrere og vanskeligere. Derfor bør landbasert vindkraft fortsatt være en av energikildene vi tar i bruk framover, og det må vurderes om



det kan finnes prosjekter og utbyggingskonsepter med lavt konfliktnivå, f.eks. i tilknytning til - eller ved nybygging av - annen infrastruktur.

### **Utenlandsforbindelser og nett**

Et tilstrekkelig antall utenlandsforbindelser er avgjørende for å sikre at vårt væravhengige kraftsystem er robust mot årsvariasjoner i nedbør og temperatur, for å sikre at industrien alltid har nok fornybar energi til en over tid mest mulig forutsigbar og konkurransedyktig pris, og for å sikre at verdien av vannkraften maksimeres og bidrar til klimakutt i andre land. God fleksibilitet blir enda viktigere etter hvert som landene rundt oss faser inn en stadig større andel variabel fornybar energi, slik at vår vannkraft kan balansere når det trengs, og vi kan få rimelig vindkraft når det er overskuddsproduksjon i nabolandene.

Et godt utbygd transmisjonsnett er grunnleggende infrastruktur for grønn omstilling og nye, kraftkrevende industrietableringer. Energimyndighetene må holde utbyggingstempoet oppe slik at mangel på nett ikke blir en barriere mot en lønnsom, grønn omstilling og klimatiltak.

### **Energieffektivisering og lokal energiproduksjon**

I et energisystem som blir stadig mer fornybart, og som skal dekke stadig flere formål, vil økt satsing på energieffektivisering, fleksibilitetsløsninger og lokal energiproduksjon og -lagring både i seg selv gi økt verdiskaping og samtidig bidra til å frigjøre fornybar energi til f.eks. industriformål, samtidig som det kan redusere arealbruk til produksjon av fornybar energi.

### **Eksport av norsk naturgass i lys av EUs politikk**

EUs vedtatte klimapolitikk vil føre til at etterspørsel av naturgass i Europa strupes mot 2050. Verdiskapingen fra eksporten av norsk gass vil falle, om den ikke avkarboniseres. For varmemarkedet er ikke hydrogen og avkarbonisert gass et opplagt valg. Her ser det ut til at elektrisitet, varmepumper med videre være vel så opplagte teknologier som hydrogen. Avkarbonisert gass vil trolig ha større verdi som innsatsfaktor i industrien, transport og til reservelast sammenlignet for lavtemperatur varme. For å opprettholde verdien av norsk gass bør det derfor være i norsk interesse å satse bredt på teknologi som øker bruken av hydrogen som ren energibærer for industriformål, lagring av CO<sub>2</sub> inkludert. Samtidig må infrastrukturen for retur av CO<sub>2</sub> klargjøres og bygges ut.

### **Karbonfangst og lagring**

*Langskip*, den norske infrastrukturen for karbonfangst og -lagring, er tiårets viktigste klimainvestering. Suksessen avhenger av at fangst fra sementfabrikken i Brevik og avfallsforbrenningsanlegget på Klemetsrud blir de første av mange karbonfangstprosjekter som vil benytte den planlagte, og etter hvert den utvidede, lagerkapasiteten i Nordsjøen. Det er derfor avgjørende at det legges til rette for virkemidler i Norge og Europa som vil stimulere til videre realisering av flere CCS-prosjekter. I Norge er trolig avfallssektoren den mest nærliggende industrien til å ta i bruk lageret. I Europa vil hydrogenproduksjon til stål og ammoniakk, samt sement og avfallsanlegg være industrier hvor CCS er avgjørende for utslippskutt. Utvikling av forretningsmodeller for karbonfangst, der kostnadene for rensing blir pålagt kjøperen vil være viktige insentiver for å stimulere til videre utslippskutt og bruk av CCS-teknologi. Felles europeisk politikk rundt utslippsstandarder for bygg (sement) og biler (stål), samt å utnytte handlingsrommet i produsentansvarsordningen for plast/avfall vil gjøre lagring i Nordsjøen attraktivt. Samtidig vil slik klimapolitikk styrke europeiske og norskproduserte varer, ved at lavutslippsprodukter fra Europa og Norge etterspørres.

